

SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

cc
stefan.oscarsson@regeringskansliet.se

Er ref S2019/04594/SF

Stockholm 2020-02-12

Betänkandet Ett bättre premiepensionssystem

Svenska Fondhandlareföreningen, i fortsättningen fondhandlareföreningen, har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande. Fondhandlareföreningen instämmer i de svar som avlämnats av Fondbolagens Förening och Föreningen för God Sed på Värdepappersmarknaden. Fondhandlareföreningen vill därutöver särskilt framhålla följande.

- Fondhandlareföreningen ifrågasätter brådskan med att så snabbt föreslå en ändring av valarkitekturen för premiepensionssparandet innan erfarenhet vunnits av den senaste ändringen av PPM. Sedan kommittédirektivet fastställdes har lagstiftningen ändrats i flera väsentliga delar i syfte att stärka konsumentskyddet och värna ett väl fungerande premiepensionstorg. Under 2019 har Pensionsmyndigheten infört en process där fonder och fondförvaltare ingående kontrolleras innan de får tillträde till torget. Det är en process som motsvarar, eller är strängare än, den process som tillämpas på den övriga marknaden och som syftar till att motverka olämpliga aktörer. Detta, tillsammans med förbudet mot telefonmarknadsföring, har inneburit att konsumentskyddet avsevärt stärkts. Skälen för att gå

vidare med ytterligare åtgärder gör sig därför inte längre lika starkt gällande. De mycket ingripande och problematiska förändringar som föreslås står inte i rimlig proportion till nyttan av att åtgärda ett problem som inte längre är för handen.

- Uppskattningsvis 20 procent av PPM kapitalet är placerade i svenska aktier. Detta innebär att systemet bidragit med ungefär 250 mdr till den svenska riskkapitalförsörjningen. En förväntad utveckling av förslaget "Ett bättre premiepensionssystem" är att en allt större del av kapitalet kommer att styras mot globala indexfonder där den svenska kapitalmarknaden har en ytterst begränsad andel. *Såfan* har en procent av tillgångarna i svenska aktier. Den svenska aktiemarknaden har ett omvitnat gott internationellt anseende som väl fungerande särskilt för mindre och nystartade bolag. En viktig förklaring till detta är de aktivt förvaltade småbolagsfonderna. Dessa har ca 25 mdr i investerat kapital och har presterat bättre än SIX Portfolio Return Index under de senaste fem åren. Småbolagsfonderna är viktiga för svensk innovationskraft men har dessutom varit till stort gagn för spararna.
- Risken är uppenbar att om ett upphandlat fondtorg blir verklighet så kommer utrymmet för aktivt förvaltade svenska småbolagsfonder att krympa betydligt. Utredningen diskuterar tyvärr inte inverkan på riskkapitalförsörjningen, kapitalflöden på den svenska börsen eller likviditet vid nya noteringar. Att inte ta hänsyn till dessa aspekter utgör en allvarlig brist vid utformandet av ett nytt fondtorg. Med ett upphandlat fondtorg kommer morgondagens stora kapitalinflöde att slussas in i AP7an vilket försämrar kapitalförsörjningen till svenska bolag, i synnerhet för småbolag. Det är inte bara noterade bolag som drabbas. Om stora kapitalflöden försvinner ut till globala index så drabbar det inte bara de bolag som finns på börsen idag. Det kan också bidra till noteringsklimatet försämrars, vilket ytterligare hämmar innovationskraften i svenskt näringsliv.
- Föreningen avstyrker förslaget att en LOU-baserad upphandling av fonder ska göras. I stället bör ett upphandlat valfrihetssystem användas. En LOU-baserad upphandlingen, som kan gälla i upp till tolv år, kommer att bli för stelbent och konserverande. I takt med den allmänna utvecklingen kommer det att över tiden bli helt nödvändigt att justera kraven för tillträde till fondtorget. Detta kan endast erhållas med ett valfrihetssystem. En LOU-baserad upphandling, med i sig uppenbara risker för långdragna och kostsamma processer och överklaganden, låser kraven för tillträde på ett sätt som inte gynnar pensionsspararna.
- Föreningen ifrågasätter starkt förslaget att spararnas medel vid varje ny upphandling kan komma flyttas från de fonder som "åker ut" till en upphandlad fond som bedöms som "likvärdig". Varje sådan flytt innebär att medel flyttas från en fond

som spararen valt till en fond som spararen inte valt. Dessutom innebär varje sådan flytt påtvingad försäljning av tillgångar i den fond som ej längre accepteras och motsvarande köp i den "likvärdiga" fonden. När det handlar om större omflyttningar blir effekten kursrörelser och påtagliga kostnader – på spararnas bekostnad. Det finns även risk för stora kapitalflyttningar vid upphandlingsperiodens slut. Kraftiga kapitalfluktuationer är inte bara negativt för fondbolagen som förlorar delar av sitt förvaltade kapital utan också för bolagen där pengarna finns placerade.

- Den nya myndigheten, Myndigheten för premiepensionens fondförvaltning, föreslås få uppgifter som innebär tydliga intressekonflikter. Med ett begränsat antal tjänstemän, ska myndigheten dels, under stor frihetsgrad, upphandla fonder. Myndigheten kommer även att utforma fondavtal, även detta under förhållandevis stor frihetsgrad, och sedermera ingå sådana avtal med fondförvaltare. Vidare ska myndigheten ansvara för valarkitekturen avseende fondval. Myndigheten ska även granska att fondavtalet uppfylls samt utvärdera fondförvaltarna och eventuellt även vidta åtgärder med stöd av avtalet. Myndigheten kan föra statens talan i en eventuell tvist med en fondförvaltare. Därtill ska myndigheten samverka och utbyta information med Finansinspektionen i relevanta tillsynsfrågor. Vid sidan av detta ska myndigheten också bedriva en konkurrerande fondförvaltningsverksamhet. Fondhandlareföreningen ifrågsätter starkt den nya myndighetens olika och motstridiga roller.
- Avslutningsvis vill fondhandlareföreningen understryka värdet av kunniga svenska sparare som kan välja sina fonder från ett större urval fonder. Sverige sticker ut med sin stora andel av befolkningen som t ex äger aktier eller fonder. Intresset och kunskapen hos den stora allmänheten har också ett stort pedagogiskt värde för förståelsen för företagandets villkor och viktigt för den förda politiken. Det nu lagda förslaget närmast omyndigförklarar spararna och begränsar deras möjligheter att välja den fond som man anser bäst. Det är därför viktigt att ett förslag om ett bättre premiepensionssystem bygger på verklig valfrihet och att man på olika sätt, med t ex olika informationsåtgärder, stödjer spararnas val av fonder på fondtorget. Det är bra för Sverige!

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

Vigg Troedsson